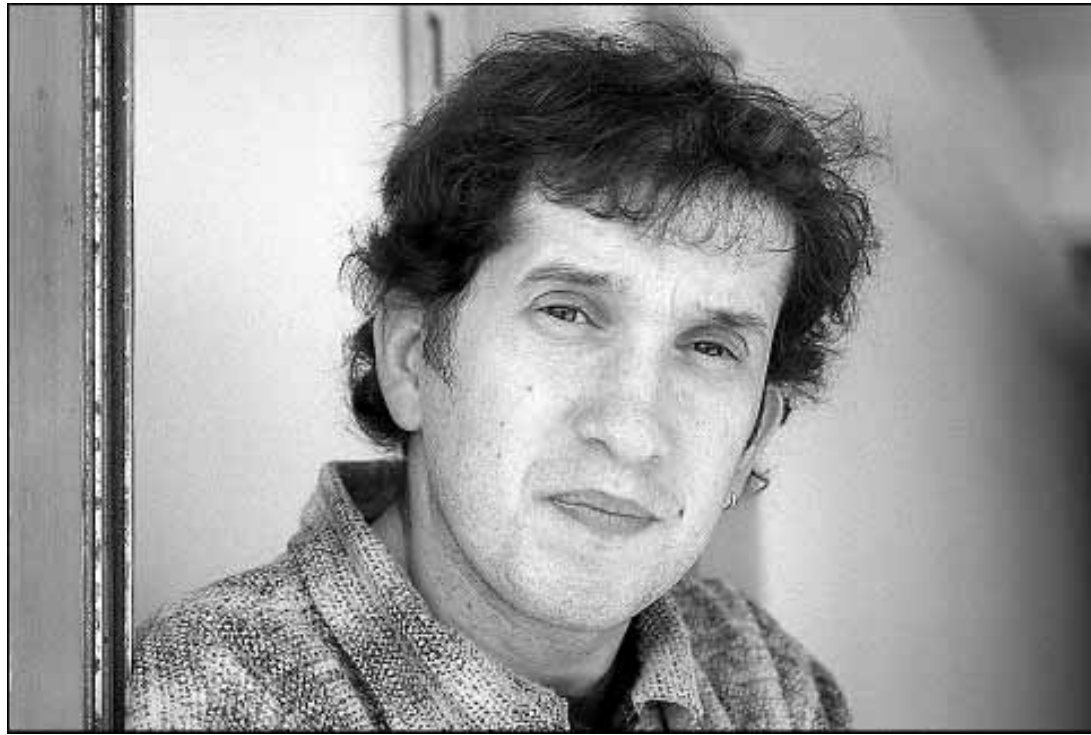

ENTREVISTA

Joan-Lluís Lluís

Narrador i periodista

XAVIER CARRION

>>>

hi ha hagut durant segles una guerra contra les llengües minoritàries: els mestres eren els soldats i no dubtaven a utilitzar la por, l'escarni o l'agressió física per fer que els seus alumnes només parlessin en francès. Amb el Maig del 68 hi va haver un ressorgiment de les identitats nacionals a tot França. Per això, sembla que des de fa uns anys, tot aquest procés homologador s'hagi alentit.

LD. Creu que a França, llengües com ara el català o el bretó estan condemnades a morir?

JLL. Desgraciadament, molt haurien de canviar les coses perquè no fos així. De fet, les llengües minoritàries tenen ja tan poca força que el govern ja no les veu com una amenaça per al francès i per això permet que s'estudiïn a l'escola.

LD. Com descriuria la situació del català a la Catalunya Nord?

JLL. El parla molta gent, però molt pocs l'estudien. Ha passat a ser una llengua que només s'utilitza en família o entre amics, en àmbits privats.

LD. Els joves el parlen?

JLL. Les generacions més joves són les que més el desconeixen. Són més conscients que els pares o els avis que el català és una llengua i que té una història mil·lenària al darrere, però no fan el pas de parlar-lo, perquè pensen que el català que ells parlen no és prou bo comparat amb el que parlen aquí. A més, els seus pares i els seus avis, que són els que els haurien de transmetre les ganes d'utilitzar-lo, van aprendre a l'escola que parlar català era sinònim de càstig...

LD. Expliquen que quan un francès va a una fira comercial europea

fora del seu país no acostuma a utilitzar-hi l'anglès per comunicar-se amb la resta d'assistents...

JLL. És cert! Estan tan convençuts de la perfecció de la seva llengua, que els agradaria que el francès fos l'idioma universal per excel·lència. La seva gran frustració és que els anglesos els han passat al davant a nivell lingüístic.

LD. Té la sensació que els catalans del sud ens hem oblidat dels catalans del nord?

JLL. Totalment! Fa tres segles i mig, els catalans del nord i els del sud ens sentíem exactament els mateixos: compartíem uns problemes comuns, una única història, la mateixa llengua, el mateix accent. Ara, en canvi, sembla que els catalans del nord hagin tingut un origen diferent. Els del sud veieu normal que parlem francès

perquè per vosaltres som francesos i no catalans. Pels barcelonins, Perpinyà és una ciutat francesa, encara que alguns parlem català i que els carrers estinguin retolats en llengua francesa i catalana. Ni a una banda ni a l'altra dels Pirineus existeix a hores d'ara la percepció que en realitat som el mateix poble.

LD. Si els francesos el treuen tant de polleguera, per què continuen vivint a França?

JLL. Sovint em faig aquesta pregunta... Suposo que perquè sóc a casa meua i no em dona la gana d'haver de marxar-ne. Són els francesos els que van venir més tard i no es mereixen que hagi d'abandonar casa meua per ells. A més, si anés a parar a Barcelona, em sembla que la situació tampoc seria gaire millor.

LD. Potser si vingués a Barcelona, escriuria un llibre criticant els espanyols...

JLL. És molt probable! Publicaria un pamflet que es titulés *Conversa amb el meu gat sobre Espanya i els espanyols!* Encara que continuo dient que la situació dels catalans dintre d'Espanya és millor que la dels catalans dintre de França.

LD. Què s'explica a les escoles sobre el passat de la Catalunya Nord i a la seva annexió l'any 1659?

JLL. És un episodi de la història que es liquida amb una única frase al final d'un tema. A més, mai es fa referència als catalans, sinó que sempre es parla dels aragonesos. Això crea un complex d'inferioritat en l'alumnat de la Catalunya Nord, que quan intenta esbrinar el passat del territori on viu, no hi troba cap referència ni en

els llibres de text ni en les explicacions dels professors.

LD. Suposo que sovint té la sensació de ser estranger a casa seva...

JLL. Cada dia. Més que estranger, extraterrestre! Un estranger, com a mínim, tindria uns drets garantits per la Constitució, però un català no.

LD. Si França ha lluitat tant contra els nacionalismes, no és contradictori que un partit nacionalista com el Front Nacional de Jean-Marie Le Pen hi aconsegueixi tants vots?

JLL. A França res no és contradictori: tot està planificat i estructurat per fer desaparèixer tot allò que no és francès, utilitzant, si és possible, les forces democràtiques, però sense dubtar a anar més enllà si és necessari. Si els àrabs o els negres es tornessin de pell blanca amb una mà de pintura, els la donarien! A França, la gent no se sent nacionalista; els nacionalistes sempre són els altres: els corsos, els catalans, els bascos...

...que volen destruir la sagrada i inamovible unitat francesa. Per això els petits nacionalismes es criminalitzen. Pot semblar dur sentir-ho, però si ets cors, pels francesos potencialment ets un terrorista. Si parles cors o escoltes música corsa, és probable que et vegin com una persona sospitosa.

LD. Si hagués d'escollir entre ser català francès o català espanyol, què preferiria?

JLL. Els francesos són viciuosos, però els espanyols, són grollers! Francament, no ho sé. Suposo que acabaria triant França, perquè la seva és una gran cultura, tot i que no trobo just que n'assimili d'altres més petites i les faci desaparèixer.

LD. Els francesos són viciuosos, però els espanyols, són grollers! Francament, no ho sé.

Suposo que acabaria triant França, perquè la seva és una gran cultura, tot i que no trobo just que n'assimili d'altres més petites i les faci desaparèixer.

ASSAIG

Joan-Lluís Lluís, *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos*. La Magrana. Barcelona, 2002.

“Aquest llibre és un pamflet”. Vet aquí la frase que obre aquesta *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos* i que, amb honradesa i de manera inequívoca, posa sobre avis qualsevol lector despistat sobre el que es trobarà si decideix continuar llegint. Amb un aperitiu així és evident que Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963) ha escrit aquestes pàgines des de la passió i amb el convenciment d'aquell qui ha experimentat en pròpia carn les conseqüències de tot allò que critica.

L'autor, malgrat tot, sembla que no ha perdut encara el sentit de la ironia i en comptes de posar-se solemne es decanta per unir-se, en aparença, a la darrera moda de llibres d'ori-

entació per a *progres* despistats tipus *La menopausa explicada al meu nét* i *El cine de Buñuel explicat a la meua catequista*. La novetat que aporta Lluís és que el seu interlocutor és un gos. Però no un gos qualsevol, sinó un gos català de França.

Un cop fixades les regles del joc, tot el que queda és deixar-se endur per l'autor al llarg d'un trajecte que ens porta primerament a repassar la història de França i, segonament, la seva política lingüística. I com a rerefons un parell d'idees que aniran apareixent de manera continuada. La primera és la de l'íntima fusió que a casa dels nostres veïns es produeix entre el concepte d'Estat i el concepte de religió.

JOAN JOSEP ISERN

Dit altrament: ser francès és una religió. I de les més perilloses perquè no és pas una religió qualsevol, que fa i deixa fer mentre no li neguin el seu petit racó sota el sol, sinó l'única, la real i la vertadera. Per això França és, entre moltes altres coses, una enorme màquina d'uniformització.

REPÚBLICA I DEMOCRÀCIA

La segona idea que trobem en el rerefons d'aquesta carta d'home a gos és que pels francesos la font de la llibertat no és la democràcia sinó la República. Ser republicà hauria de ser (però no sempre és) sinònim de ser demòcrata. La tragèdia, però, és que, segons l'autor, la majoria dels france-

sos són abans republicans que demòcrates. Així es pot entendre millor el fet que un emperador despòtic, antidemocràtic i esgarrifós com Napoleó hagi adquirit les gegantines dimensions de símbol de la República que té en el subconscient col·lectiu francès.

Des de Vercingetòrix fins a Le Pen, passant per Joana d'Arc, els reis Lluïsos, la Revolució, Napoleó, les Guerres Mundials, Pétain, les Guerres colonials i l'esclat de la immigració, tot es va combinant per reforçar la idea que França és el centre del món i el patrimoni de la raó i la veritat. El mateix pel que fa a la consideració de la llengua francesa –la llengua de la República,

esclar– com l'única que té raó d'existir contra totes les que se li posin al davant. Així doncs, per a les externes, el menyspreu, i per a les internes, la piconadora.

Ens els darrers paràgrafs del llibre hi ha un fragment que no m'he pogut resistir a reproduir: “No trobaràs mai cap republicà que admeti que és nacionalista. A França el dogma diu que els nacionalistes són sempre els altres, que són sempre dolents i estan damnats per endavant”. Més clar l'aigua...

Llegida des d'aquesta banda de la ratlla fronterera aquesta carta té, al meu parer, un parell d'avantatges addicionals: ens ajuda a entendre una mica més els articles d'Alfons Quintà i ens convida a establir comparacions entre la famosa *grandeur* i el no menys famós *patriotisme constitucional*. I al final la conclusió que en traiem és que, camuflats sota el glamur o sota la caspa, els déus de la geopolítica ens haurien pogut obsequiar als catalans amb uns veïns una mica menys inquietants.

Pamflet, amb gos, contra la 'grandeur'